

Langesund 20. september 2024

Telemark fylkeskommune
Postboks 2844
3702 SKIEN

Kommentarer til Høringsutkast for Telemarksplan 2024-2028 Kystlagene i Telemark fylkeskommune

Vi viser til høringsbrev av 14.06. 2024 om forslag til Telemarksplan 2024-2028 for Telemark fylkeskommune. De 3 kystlagene i Telemark fylkeskommune har koordinert sine kommentarer i dette dokumentet. De 3 kystlagene er:

- Kragerø kystlag v/ Mick Travis micktravis13@hotmail.com
- Langesundsfjorden kystlag v/Jan-Olav Kvitnes jkvitnes@online.no
- Kystlaget Porsgrunn v/Andreas Rishovd andreas@kystlagetporsgrund.no

Planen er oversiktlig og god med inndeling i de tematiske hoveddelene og omfavner de hoveddelene som fylket står ovenfor.

Vi hadde ønsket at kystkulturen kom bedre frem i dette regionale dokumentet. Kystkulturen har i Telemark vært stemodig behandlet opp gjennom årene. Telemark har lange tradisjoner når det gjelder kystkultur.

Generelt så mener kystlagene at kystkultur og det frivillige arbeidet som gjøres av kystlagene og andre aktører som sjømannsforeninger etc. ikke kommer frem i høringsdokumentet. I Telemark har innlands (bonde) kulturen fått det meste av oppmerksomheten opp gjennom årene. Vi mener at vi i denne strategi perioden 2024-2028 bør legge betydelig mere vekt på kystkulturen og gi den et løft. Vi har opplevd at Vestfold Fylkeskommune har et helt annet fokus på kystkulturen enn Telemark (både før og under sammenslåingen)

Planen beskriver også frivilligheten som en verdiskaper i samfunnet. Vi understreker viktigheten av å se den voksne/ eldre delen av befolkningen som den ressursen de er og kan være i enda større grad. Godt offentlig samarbeid med frivillige, lag og foreninger kan bidra til både økt livskvalitet og helse for en stor befolkningsgruppe og å få realisert en rekke samfunnsoppgaver.

Ivaretagelse av kystkulturens er et eksempel på et område med potensial til å aktivisere den eldre delen av befolkningen, og bringe sammen møter mellom mennesker på tvers av generasjoner. Å overføre kunnskap mellom eldre og yngre er også viktig å legge til rette for. Det er viktig å etablere møteplasser på tvers av alder. (s37)

Både Kragerø og Langesundsfjorden kystlag er aktive kystlag og har etablert et kystkultursenter både i Kragerø og i Langesund. De driver også med kystled aktivitet med utleie av fyrhus og and bygg til turister og folk i regionen. Kystlaget Porsgrund er nylig etablert og jobber i samarbeid med Porsgrunn museene.

Som medlemmer av kystlagene i Telemark, ser vi det selvfølgelig som positivt at det utarbeides en overordnet Telemarksplan. Når det gjelder kystkulturområdet, er vår rolle/ansvar som forvaltere av kystkultur (gjennom Forbundet Kystens motto «vern gjennom bruk») i hovedsak knyttet til følgende arbeidsområder i planutkastet kulturarv og frivillighet: Materiell kultur (som bygninger, fartøyer, brygger, redskap etc.), Kulturmiljøer og – landskap, immateriell kultur (håndverkstradisjoner, kunnskap etc.) og formidling.

Som inspirasjon kan vi vise til hva man har gjort i Agder i 2023, da man etablerte en ny fylkeskommunal støtteordning inn mot kystkulturen. Pengene der skal gå til å utvikle opplevelsesprodukter som løfter frem kystkultur. Gjøre kystkultur mer kjent for å skape gode opplevelser både for lokalbefolkning og besøkende. Ordningen i Agder retter seg mot aktører som ønsker å utvikle , videreutvikle eller på annen måte støtte opp under konkrete reiselivsprodukter som tar i bruk eller tilgjengeliggjør kystens kulturminner, kulturmiljø og landskap. Målet må være bred verdiskapning og langsiktig og bærekraftig utvikling av regionen, godt forankret i lokalsamfunnene. Eksempelvis arbeid med historiske båtruter, utvikling av opplevelseskonsepter knyttet til kulturmiljø, kulturarv og bærekraftig transport, samt formidling av tradisjonshåndverk knyttet til kysten.

Et annet innspill til fylket i samarbeid med enkelt kommuner, vil være å bidra økonomisk til å etablere havneanlegg som legger forholdene til rette for at kulturhistoriske interessante båter kan få prege fremtidas bybilde. Dette har viktige sjøfartsbyer i vårt nærrområde som Larvik, Sandefjord, Tønsberg og Fredrikstad gjort med stort hell allerede.

Vi vet jo at mye ansvar for kulturminneforvaltningen er nå delegert til kommunene, og det utarbeides kulturminneplaner i kommunene. Riksantikvaren strategi for arbeid med kulturarv i kommunene, anbefaler bl.a. at arbeidet med kulturminner, kulturmiljøer og landskap gjøres til viktig politisk felt i kommunen, at ansvaret plasseres tydelig i organisasjonen; at det tilrettelegges for bruk, gjenbruk m.m. av verneverdige bygninger og anlegg og at det sikrer tilstrekkelige ressurser, kompetanse og kapasitet. Det er vel i det ovennevnte at fylkeskommunen har en viktig overordnet rolle for tilrettelegging.

Det er viktig at frivilligheten blir en medspillende aktør i planarbeidet.